[2019] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 405

ਭਾਰਤ ਸੰਘ

ਬਨਾਮ

ਨਿਸਾਰ ਪੱਲਾਥੁਕਾਦਵਿਲ ਅਲੀਅਰ

(ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ (ਕ੍ਰਿ.) ਨੰਬਰ 7016 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 2019)

ਅਗਸਤ 21, 2019

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ ਅਤੇ ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 – ਧਾਰਾ 8(ਏ) – ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 3(1) ਅਧੀਨ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ – ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਅਧੀਨ COFEPOSA – ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਯਾਚੀ-ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ – ਫੈਸਲਾ: ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਆਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ; ਇਹ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ; ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਆਜ਼ਮਾਉਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ, ਇਸਦਾ ਕੰਮ ਸੀਮਿਤ ਹੈ – ਰਾਏ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਤਦ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਵੇ – ਹੋਰ; ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਅਦਾਲਤਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਇਸ ਲਈ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ : 1. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ (7) (ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 22 ਅਨੁਚਛੇਦ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 9]

2. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਹੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 22 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (4) ਦੇ ਉਪ-ਕਲਾਜ਼ (ਅ) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾ ਸਕੇ ਜਦਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਸੀ), (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ) ਅਨੁਸਾਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ

ਰਿਪੋਰਟ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਪਤ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਦੀ ਰਾਏ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਧਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਰਾਏ ਹੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ 'ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ' ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਕੇਵਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਰਾਏ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 10]

3. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਆਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ; ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ; ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਆਜ਼ਮਾਉਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ, ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸ਼ੋਯ ਕੋਨਾਈ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਏ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਜਦ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਅਦਾਲਤਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਤੱਤ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15]

ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਰਾਠੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ AIR 1958 SC 152 : [1958] SCR 996 ; ਅਕਸ਼ੋਯ ਕੋਨਾਈ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1973) 1 SCC 297 ; ਏ.ਕੇ. ਰਾਯ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1982) 1 SCC 271 : [1982] 2 SCR 272 ; ਕੋਲਕਾਤਾ ਡਾਕ ਲੇਬਰ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਾਫਰ ਇਮਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ [1965] 3 SCR 453 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ [1950] SCR 459 ; ਕੋਲੰਬੀਆ ਸਪੋਰਟਸਵੇਅਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਬੈਂਗਲੋਰ (2012) 11 SCC 224 : [2012] 7 SCR 187 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1958] SCR 996 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੈਰਾ 6

[1973] 1 SCC 297 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੈਰਾ 6

[1982] 2 SCR 272 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੈਰਾ 6

[1965] 3 SCR 453 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੈਰਾ 6

[1950] SCR 459 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 7

[2012] 7 SCR 187 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 7

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ/ਓਰੀਜਨਲ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਖਾਸ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰਬਰ 7016 ਦੀ 2019।

22.07.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ, 1974 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(ਏ) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 81 ਦੀ 2019 ਦੇ ਅਧੀਨ।

ਨਾਲ
ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਕ੍ਰਿ.) ਨੰਬਰ 7021 ਦਾ 2019, ਡਬਲਿਊ.ਪੀ.(ਕ੍ਰਿ.) ਨੰਬਰ 210 ਅਤੇ 220 ਦਾ 2019

ਕੇ. ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਵਿਕਰਮ ਚੌਧਰੀ, ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਮਿਸ ਬਿਨੂ ਤਮਤਾ, ਧ੍ਰੁਵ ਤਮਤਾ, ਮਿਸ ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼ਰਥ ਐਨ. ਨੰਬਿਆਰ, ਵਿਨਾਇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਬੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੰਜੇ ਅਗਰਵਾਲ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਬਤਰਾ, ਵਟਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਸੇਠੀ, ਰਿਸ਼ੀ ਸਹਿਗਲ, ਵਾਮਸ਼ੀ ਰਾਓ, ਕੇਸ਼ਵਮ ਚੌਧਰੀ, ਅਮਿਤ ਕੇ. ਨੈਨ, ਸਾਰਥਕ ਸੱਚਦੇਵ, ਪੀ. ਵਾਂਸ਼ੀ ਰਾਓ, ਅੰਜੂ. ਕੇ. ਵਰਕੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੇ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਇਹ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1974 ('ਸੀ.ਓ.ਐਫ.ਈ.ਪੀ.ਓ.ਐਸ.ਏ. ਐਕਟ', ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਧਾਰਾ 8(ਏ) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ 22.07.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਭਾਗ-II ਵਿੱਚ ਰਾਇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸੀ:-

"ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1974 (55 ਦਾ 1974) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੇਤੂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

2. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਓ.ਐਫ.ਈ.ਪੀ.ਓ.ਐਸ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ 17.05.2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਦੇ ਇੱਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਵਿਧਿਕ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਿਊਡੀਕੇਚਰ ਐਟ ਬੰਬੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 2843 ਦਾ 2019 ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 25.06.2019 ਨੂੰ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 5459 ਦਾ 2019 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
3. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 18.07.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1064 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਖਾਸ ਛੱਡੋ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 5459 ਦੇ 2019 ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁੜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਹੇ ਗਏ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 25.06.2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

4. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8(b) ਦੇ ਅਧੀਨ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬੀ-ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 18.07.2019 ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਜੌਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। 22.07.2019 ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੀ ਜਾਰੀ

ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ।

5. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁੱਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਏ ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਡੋ ਅਪੀਲ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 08.08.2019 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

“ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਡੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ 22.07.2019 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1064 ਦੇ 2019 (SLP(Crl.)No. 5459 ਦੇ 2019 ਤੋਂ ਉਪਜੀ) ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ, ਅਸੀਂ 18.07.2019 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ। ਚੂੰਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ(ਆਂ) ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ।”

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ 16.08.2019 ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਭਾਗ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਹਨ।

6. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਡੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਐਤਰਾਜ਼ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਓਐਫਈਪੀਓਐਸਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਿੰਤਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਰਿਪੋਰਟ ਗੁਪਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਾਇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਜਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਤਰਕ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਜੂਕ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਰਾਇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 136(1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮਿਸਟਰ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਰਾਠੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ', 'ਅਕਸ਼ੋਯ ਕੋਨਾਈ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ', 'ਏ.ਕੇ. ਰਾਯ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ' ਅਤੇ 'ਕੋਲਕਾਤਾ ਡਾਕ ਲੇਬਰ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਜਾਫਰ ਇਮਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ' 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

7. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਿਸਟਰ ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਹਦ ਤੱਕ ਰਾਇ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਜੂਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੇ ਦਾਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਇ ਇਹ ਹੋਵੇ ਕਿ ਚਿੰਤਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਇ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਕੋਲੰਬੀਆ ਸਪੋਰਟਸਵੇਅਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਬੈਂਗਲੋਰ' 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

8. ਸੀ.ਓ.ਐਫ.ਈ.ਪੀ.ਓ.ਐਸ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

"8. ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ. - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 22 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਅ) ਦੀ ਧਾਰਾ (4), ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (7), ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ,—

(ਅ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦਾ ਇੱਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਅ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ;

(ਬ) ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ (ਅ) ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਅ) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾ ਸਕੇ;

(ਸੀ) ਜਿਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਬ) ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ, ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਰਾਏ ਦਰਸਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ;

(ਦ) ਜਦੋਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਈ) ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਗੁਪਤ ਰਹੇਗੀ; (ਫ) ਹਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 22 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਅ) ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਅ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਲੇਖ 22 ਦਾ ਪਾਠ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

“22. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ.—(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਚੌਬੀਸ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੇੜਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ—

(ਅ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜੋ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(4) ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ—

(ਅ) ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜੋ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹਨ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਧਾਰਾ (7) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਤਮ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੇ ਧਾਰਾ (7) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(5) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਥਾਮ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ।

(6) ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

(7) ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ—

(ਏ) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਹ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਥਾਮ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ;

(ਬੀ) ਉਹ ਅਧਿਕਤਮ ਅਵਧੀ ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਥਾਮ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਸੀ) ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

9. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕਥਾਮ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਆਰਟੀਕਲ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (7) (ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

10. ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ COFEPOSA ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਅ) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਦਰਭ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਸੀ), (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਿਬੜਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਪਤ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਦੀ ਰਾਏ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਰਾਏ ਹੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ 'ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ' ਅਤੇ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਕੇਵਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਰਾਏ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

“3. ….ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੇਵਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਪੈਰਾ 10(xxii) ਦੀ ਸਾਫ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦਾ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ. ....'

ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮਿਸਟਰ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣਾ ਸੀ।

12. ਅਖਸੋਯ ਕੋਨਾਈ ਵਿੱਚ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਰਾਏ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ:-

"4. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਖਿਲਾਫ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਆਪੱਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਦੱਤਾ, ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬੋਰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਚੂਕ ਨੂੰ, ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰਾਏ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੱਥ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਹਿਰਾਸਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਕੇਲੇ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੂਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ....

5. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕੇ, ਵੀ ਗਲਤ ਸਮਝੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਰਾਏ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਲਾਹ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਤਦ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕੋਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਬੋਰਡ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਾਏ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਰ

ਏ.ਕੇ. ਰਾਏ ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 98 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"... ...ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਮਕਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚਿੰਤਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਢਾਂਚਾਬੱਧ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

14. ਕੋਲਕਾਤਾ ਡਾਕ ਲੇਬਰ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਿਵੈਂਸ਼ਨ ਡਿਟੈਂਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(a)(ii) ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਭੋਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਤਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:-

"12. ਪਰ ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹਾਂ, ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ

ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ, ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਅਪਰੋਕਸ ਪਰ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਜਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਪਰ ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਸੇਨ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਿਯੋਕਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ; ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨਿਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ; ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਕਸਰ, ਜੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੀ, ਅਸਰਦਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂਤਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇੱਕ detenu ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਇਹ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਰਾਏ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ। ਮੁੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਏ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖੀ ਸੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸ਼ੱਕ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਸ਼ੱਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਰ."

15. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਆਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ; ਇਹ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ; ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਆਜ਼ਮਾਉਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ, ਇਸਦਾ ਕਾਰਜ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸ਼ੋਯ ਕੋਨਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਏ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੀ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਯੋਗ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਅਦਾਲਤਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਤੱਤ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ

ਰਾਏ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

16. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਾਧੂ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 136(1) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈਸੰਵਿਧਾਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਐਸ. ਫਜਲ ਅਲੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

“ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਰਫ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 132 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ: “ਅਪੀਲ ... ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ”। ਆਰਟੀਕਲ 133 ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵੀ ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 134 ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ: “ਅਪੀਲ ... ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ”। ਆਰਟੀਕਲ 136 ਵਿੱਚ, “ਫੈਸਲਾ” ਅਤੇ “ਹੁਕਮ,” ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 132 ਅਤੇ 133 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਟੀਕਲ 134 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ “ਫੈਸਲਾ” ਅਤੇ “ਸਜ਼ਾ” ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ “ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼” ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ “ਆਦੇਸ਼” ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਥਾਂ, “ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ” ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਹਨ “ਨਿਰਧਾਰਨ,” “ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ” ਅਤੇ “ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ”। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ “ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ” ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

6. ਫਿਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਲੇਬਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਵਾਂ, ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਕਾਰਜ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਤਾਤਪਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7. ਹੁਣ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕੋਲ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, “ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ” ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਖੋਜ, ਨਿਰੀਖਣ, ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ, ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ,

8. ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਦਲੀਲਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।"

17. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਲੰਬੀਆ ਸਪੋਰਟਸਵੇਅਰ ਕੰਪਨੀ6 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਧਿਆਇ XIX-B ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਅਥਾਰਿਟੀ ਫਾਰ ਅਡਵਾਂਸ ਰੂਲਿੰਗਜ਼ (ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਗਾਊ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸੀ:-

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 245-S ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਾਊ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਥਾਰਿਟੀ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਐਚ.ਐਮ. ਸੀਰਵਾਈ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਕੌਂਸਟੀਟਯੂਸ਼ਨਲ ਲਾ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (4ਥ ਐਡਨ.) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 16.99 ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਲਈ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਦੇ ਸਮਿਥ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰਿਵਿਊ 'ਤੇ ਪੰਨਾ 1502 ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਉਦਧਰਣ ਉਦਧ□ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ:

“ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਦਾਇਤਵ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।”

ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIX-B ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 136 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ।”

18. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਹ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰ ਨੇ ਨਿਆਇਕ/ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 136 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ, ਉਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

19. ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(b) ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਕੀ ਹੈ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਰਾਇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਰਾਠੀ, ਅਕਸ਼ੋਯ ਕੋਨਾਈ, ਏ.ਕੇ. ਰਾਯ ਅਤੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਡਾਕ ਲੇਬਰ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ 22.07.2019 ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

20. ਇਸ ਲਈ, ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

21. ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰਬਰ 7016 ਦੇ 2019 ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰਬਰ 220 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 17.05.2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਹੈ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰਬਰ 7021 ਦੀ 2019 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 22.07.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ 87 ਦੀ

2019 ਵਿੱਚ 'ਹੈਪੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਧਾਕੜ' ਨਾਮਕ ਹਿਰਾਸਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰਬਰ 210 ਦੀ 2019 ਨੇ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ ਹਿਰਾਸਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 17.05.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ 87 ਦੀ 2019 ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰਬਰ 7021 ਦੀ 2019 ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਜ੍ਵਾਨ

ਮਾਮਲੇ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate